

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Joh. Jonstoni Thaumatographia Naturalis

Jonston, Jan

Amstelodami, 1661

Caput II

urn:nbn:de:bsz:31-97032

furorem, fellis in se concipit vesicula. Saturni sydus frigidum flaccida lienis caro, humoris melancholici receptaculum perpulchre refert. Imo si ulterius ascendere licet, Elementa, Maria, Ventos, hic adumbrari, audaſter dicere poſſum. Spiritus humani corporis, cœlum, quintam illam denotant eſſentiam. Quatuor humores Elementa exprimunt. Bilis calida & ſicca Ignem: ſanguis calidus humidus Aerem: Pituita frigida humida Aquam: Melancholia frigida ſicca Terram deſignant. Sic venter hominis Terra eſt omniformium frugum ferax. Vena cava Mare Mediterraneum. Veſica mare occidentale, in quod omnia flumina exonerantur, & ſal ſuperfluum reſolutum colligitur. Habet Orientem in ore: Occidentem in ano: meridiem in umbilico: ſeptentrionem in dorſo, Samma. Europa, Aſia, Africa, America geographice deſcribi poſſunt in homine. Vere itaque barbarus *Abdalaſ, hominis corpus admirabiliſſimum* quid eſſe pronunciauit vere hominem *Protagoras πέντε των χειμάτων μέτρον, Theophrastus Vniuerſi exemplar & Mundi Epitomen, Syneſius horizontem corporeorum & incorporeorum* nominavit. Vere denique cum *Zoroaſtre* exclamabimus.

ὦ πολυμεροτάτης τῆ φύσεως ἀνθρώπου τέχνα Ζευς.
Manet ſcilicet *Γείων χερῶν πλάσῃ ἔργον αἰδοῦν*
λίωται.

CAPUT II. DE NUTRITIONE.

ARTICULUS I. DE VENENATORUM innoxio eſu.

VEnena aliquando longa conſuetudine alimenta fieri, Hiſtorias ſi reſpicimus, vix dubitandum eſt. Multæ enim, & à probatis cum ſcripſet fuerint,

fidem apud quosvis merentur. *Avicenna, Rufus, & Gentilis*, puellæ meminere, quæ à teneris venenatis nutrita, pestiferum adstantibus contraxit habitum. *Colonia Agrippina* in deliciis araneas habuisse quandam, *Albertus* author est. *Porus* quidam *Indorum* Rex veneno quotidie utebatur, alios ut perimeret. *Vifus* qui commorsus à venenatis occidebat eadem. *Avicen. l. 8. de Anim. cap. 2.* Nota historiae puellæ veneno nutritæ, qua Reges Persarum perimebant alios. In *Helleſponto* *Ophogenes* serpentibus vefcuntur. Quidam fimili delectatus victu, in repletur serpentibus, dolium injectus, intactus permansit. *Plinius & Athenagoras* *Argivus* nunquam à scorpionibus lædi poterant, & *Aethiopes* *Hyaſpidis* fluvii incolæ, è scorpionibus & aspidibus lautissima parabant fercula. Anum quandam *Atheniensem* magnam cicutæ sine noxa estimasse quantitatem *Galenus* author est. *Empiricus*, tringinta drachmas aliam sine læsione summiſſe, perſcripſit. *Hipot. Empir.* *Lyſidem* quandam quatuor Opii degluſiſſe drachmas, idem teſtatur. *Thracia* illa mulier ex manipulis veratri gratiſſimum habuit obſonium. Denique

*Proſecit pote Mithridates ſape veneno,
Toxica ne poſſent ſeva nocere ſibi.*

Cauſas huius ſi inquiris, varias eſſe exiſtima. Nam primo eſt naturalis cuique proprietas, ob quam ſturti cicutæ, ſues hyoſciamæ delectantur eſu. Dein eſt veneni portio certa, quæ venenorum immutat potentiam & ſubjecti diſpoſitionem. Tum corporis debilitas vel robur. Quatuor ſe vidiffè venenofa edentes fercula, reſert *Conſiliator*; quorum unus ſubito mortuus, duo læthaliter ægrotarunt: tertius evaſit. Accedit quantitatis & compoſitionis vis, temporum & locorum, in quibus colligitur varietas. Sic *Trasſius Mantinenſis* cicutam in frigidiffimis colligebat locis, ut citius interimeret; ut idem faceret certum compoſitionis apud *Chios* fuiſſe modum *Theophrasſtus* oſtendit *l. 9. Hiſt. Plant.* A ſcorpione icſus plures dies vivere poteſt: ſeptem ab ammqdite. *Cherſidrus* intra tres

res, apud intra tr
no Comuſſione e
motu veti operati
num occidere volier
di, calida vincinon
operum vim cotrol
& Napellus ſumma

Pyellam quanda
pud *Nancelium*
puellarum recent
Calcem vivam pu
quod *Fernelius* l
quod *Trincavelan*
pud *Lufitanum*
cillum *Hiſtor.*
quagenaria mul
cap. 36. *Crines*
in ſingulari mor
nus in prægnan
appellamus. Cau
cu ventriculi impa
ra victus ratione,
pimis tribus men
dit, cum & vom
mit; *Virgines* in
ſurus. Quomodo
excitati poſſit, d
tribere qualitati
ſuam. Quod
eum victum, ſax
pices vivos vocat
pro mercede facie
bus *Anatomicis* ac

tres dies, aspis intra tres horas, subito Basiliscus interi-
mit. Commissione denique eisdem generis venenis
promoveri operationem, impediri diversi, mulieris
virum occidere volentis historia testatur. Alias certum
est, calida vincinon posse. Nam & sublimatum ob-
ingentem vim corrosivam à natura assimilari nequit;
& Napellus summa sua caliditate enecat.

ARTICULUS II. DE ALIORUM INSOLI- torum ciborum esu.

Pvellam quandam stercoribus delectatam legimus a-
pud *Nancelium l. 3. Analog.* Vitum nobilem foria
puellarum recentia avidissime sorbillasse, idem refert.
Calcem vivam pugni magnitudine devoravit quædam
apud *Fernelium l. 6. Pathol. cap. 3.* fila ex vestibus
apud *Trincavellum l. 7. cap. 5.* gossipium & lanam a-
pud *Lusitanum c. 3. Cur 86.* lacertas apud *Mar-
cellum Histor. Mirab. l. 4. cap. 1.* Tartarorum quin-
quagenaria mulier apud *Nicolaum serm. 5. tract. 4.
cap. 36.* Crines denique alia apud *Camerarium.* Id
in singulari morbo accidere potest; quem *μελα-
κίαν* in prægnantibus, *κίτριαν* in virginibus & aliis
appellamus. Causa ejus humor vitiosus & pravus tuni-
cis ventriculi impactus, vel in eodem genitus ex pra-
va victus ratione, vel ab utero eodem affluens. Hinc
primis tribus mensibus præsertim prægnantibus acci-
dit, cum & vomitus accedunt, & fetus minus absumit;
Virgines infestat, cum mensium interceptantur
fluxus. Quomodo autem talis appetitus ab hac causa
excitari possit, difficile est dicere, & satius occultæ
tribuere qualitati, quam in manifestis committere ab-
surdum. Quod vero de *Lazaro* quodam narratur,
eum vitrum, saxa, lapides, ligna, viva animalia,
pisces vivos vorasse: & nos de rustico in *Frisia* eadem
pro mercede faciente, à *Clariff. Winslemio in prælectioni-
bus Anatomicis* accepimus: id ob nervorum videtur
acci-

accidisse vitium. Nam in illo dissecto, quartam nervorum conjugationem, quæ gustus gratia in aliis hominibus producta est, neque ad palatum neque ad linguam reptasse, sed ad occipitium reflexam, *Columbus* observavit *Anatom. l. 15*. Odore etiam nutrirî posse hominem quidam existimant; nec desunt quæ factum testantur *Historiæ. Rondeletius de piscib* quendam Romæ annos quadraginta sola aëris inspiratione nutritum reliquit; & *Democritum Abderitanum* philosophum, panis vino affusi olfactu, ne *Cereteris* profanaret sacra, vitam quatrîdoo sustentasse *Laërtius* auctor est. Sola contemplatione homines diutius vivere posse affirmat *Cardanus l. 8. de Variet. Rerum, cap. 41*. Ad extremos denique fines *Indiæ* ab Oriente circa fontem *Gangis*, astomorum gentem sine ore, corpore toto hirtam, vestiri frondium lanugine, halitu tantum viventem & odore, quem naribus trahant, *Megasthenes* scribit, nullum illis cibum, nullumque potum; tantum radicum florumque varios odores, & sylvestrium malorum quæ secum portant longiore itinere ne desit olfactus, graviore paulo odore haud difficulter examinari. *Plin. l. 7. cap. 3*. Sentiendum tamen odores, quia qualitates sunt, nutrire non posse: reficiendo cerebrum fovere, nemo negabit.

ARTICULUS III.

DE EDONIBUS PRODIGIOSIS.

Mulier *Alexandriæ* olim fuit, quam, *Athenæus* prodit, *Libras* carnis duodecim edisse, panis quatuor chonicas, id est totidem & amplius librarum; vini autem congium adbibisse. Maximum Imperatorem bibisse sepe in die vini capitulinam amphoram: comidisse & quadraginta libras carnis: ut autem *Cordus* dicit, etiam sexaginta, *Capitolinus* auctor est. Amphora autem octo capit congias. *Phagon* quidam, apud *Vopiscum* *Aureliano* Principi in deliciis, us. ue *Amulturnum* comedit, ut uno die ante mensam ejus prum

prum integrum, centum panes, Vervecem, & porcellum comederet; biberet autem in fundibulo apposito plus Orca. Orca autem vas vinarium fuit amphora sane majus. Quid vero de *Cledio Albino Imperatore* dicam? Is, *Capitolino* scribente, tantum pomorum hausit, quantum ratio humana non patitur. Nam & quintas ficus passarias, quas *Græci Callistruthias* vocant, jejunum comedisse *Cordus* dicit: & centum persica campana, & melones *Ostionenses* decem, & uvarum *Lavicanarum* pondo viginti, & sicedulas centum, & ostrea quadringenta. *Vguccio Fagiolanus* exsul & jam senex apud *Canem Scaligerum Veronæ* gloriabatur in mensa se juvenem quaternos capos altilis, & totidem perdices, item hædi clunes aslos, & vituli in factum pectus, præter falamenta una in cæna escasse. Huc pertinere videtur vir prodigiose vastitatis, *Maximilianæ Casaris* tempore, qui vitulum crudum cum ove incocta una devorabat vice. Nec non *Suidrigellus Dux Lithuania* qui in sex cænam producebat horas, centum triginta utebatur ferculis. *Sylv. l. 2. Comment. in Pannoniæ.* *Quin & Thymocreon Rhodius*, cujus Epitaphium tale erat.

Multa bibens, & multa vorans: mala multiq; dicens.

Ipse viris jaceo Timocreon Rhodius.

Cæterum nimium vorandi desiderium, si à præter naturali causa oriatur, Bulimos dicitur; & si cum vomitu fiat, canina appetentia. Fitque vel à succo ventriculæ mordente, vel toto corpore exhausto, vel aëte etiam frigido operante, vel denique vermibus. Hinc & *Brutus*, cum *Dyrachio* in *Apolloniam* per nives iter faceret, eum fere contraxit; & in muliere, postquam duodecim digitorum excrevisset vermem conquevit esurire; & alia desit postquam centum excrevisset vermiculos. Epidemium aliquando hoc malum *Ferraria* fuisse *Brasavolus* testatur, *Borussie* anno 1535. *Leonellus Faventinus* auctor est. *Gemma Frisius* cujusdam mulieris non ita grandævæ meminit: quæ nec ad momentum quidem sine ciborum vivere potuit ingestione, causam in Hepatis molem & monstruosam

ἰδιοσυγκροσίας conjicit. Nam aucta supra modum pinguedine & calore suffocato apertus est venter, detrahaque adipū libra propemodum viginti: inventum est epar integrus, turgidum sanguine spiritusque, sed impensus rubens ac mole ineffabili, ut sola magnitudine membra spiritalia compresserit. *Frisius l. 1. cap. 6. Cosmocris.*

ARTICULUS IV.

DE BIBONIBUS MONSTROSIS.

Συμπόσις ναύτης ἢ κυλικῶν ἐρέτας difficile non est invenire. Vides nulla in parte mundi cessare ebrietatem, & ita quidem, tanquam ad perdenda vina geniti effemus, & effundi illa non possint, nisi per humanum corpus. Quod olim prædixit *Seneca*. Habebitur aliquando ebrietati honor, & plurimum meri cepisse virtus erit; id in moderna ætate evenisse forsitan existimandum est. *Optimus* censetur non qui sermone philosophico uti novit, sed qui multos maximosque calices exsecavit. *Galen*. Imo non tantum vinum & aqua, sed & fumi atque odores ad hanc mentis alienationem inducuntur. Non tamen omnes pari ambulant passu, sunt qui in hoc cursu palmam mereti volunt. In illo publico ἀποροποσίας apud Alexandrum premio, fuit *Promachus* quidam, qui ad quatuor congios pervenit. Congius autem cepit olim libras decem. Idem de *Proteo* *Macedone* apud *Arhanum* legitur. *Novellius Torquatus* *Mediolanensis* tres bibit congios, sed uno impetu, spectante miraculi gratia *Tiberio* Principe. *Plin. lib. 14. Histor. Natur.* Et quod amplius mireris, in eo (verba sunt *Plinii*) rara hæc gloria, non labasse sermone, nec levatum vomitione, non altera corporis parte dum biberet: matutinas obisse vigilias: plurimum hausisse uno potu, plurimum præterea aliis minoribus addidisse: Optima fide non respirasse in hauriendo, neque exspuisse, neque ad elidendum in pavimento sonum ex vino reliquisse. *Cicero* filius duos exhausit congios. *Bonetus*, ut *Spartiani* verba habent,

H O
habent, bibi quantu
nus læpe dicebat. N
Quem tamen diu
si quando legati bar
tuler, ipse propina
per sonum cuncta per
sa, semper securus &
te Probi, adeuc in vi
mirabilis, ut quanti
que nunquam aut eja
retetur. In nuptiis
quidam lex congio
qui duos congios
lib. 3. Histor.

A
DE QU
Ebr

Cætum bibo
ratio. Tardiu
quam inebriati fu
antrosam nonno
movent. Hujus v
datur causæ. Qu
no affæri non sunt,
ab uno extremo a
sunt aut angustiores
tem corporis cont
in conviviis loqui
naturalem à vino
num gravæ reddit,
conservat; qui ob
nivertum distribua
distendunt, cerebru
qui in conviviis ca
tosum bibunt, co
sui delectantur,

habent, bibit quantum hominum nemo. De quo Aurelianus saepe dicebat, *Non ut vivat natus est, sed ut bibat.* Quem tamen diu in honore habuit causa militiæ. Nam si quando legati barbarorum, undecunque gentium, venissent, ipsis propinabat, ut eos inebriaret, atque ab his per vinum cuncta pernosceret. Ipse quantum libet bibisset, semper securus & sobrius, & ut Onesimus scriptor vite Probi, adhuc in vino prudentior. Habuit præterea rem mirabilem, ut quantum bibisset, tantum mingeret, neque unquam aut ejus pectus, aut venter, aut vesica gravaretur. In nuptiis cujusdam Nobilis, tempore Lipsii, quidam sex congios hausit. De Camatero Logotheta, qui duos congios simul exhaustit, videantur *Nicetas lib. 3. Histor.*

ARTICULUS V.

DE QUIBUSDAM CIRCA
Ebrietatem reconditis.

Ceterum bibonum, ratione inebriationis, varia est ratio. Tardius alii inebriantur, citius alii: & postquam inebriati fuerint, retrorsum nonnulli feruntur, antrosum nonnulli; canunt quidam, jurgia quidam movent. Hujus varietatis, varietate etiam ab authoribus dantur causæ. Qui citius & magis inebriantur, aut vino assueti non sunt, & largius biberunt, (Natura enim ab uno extremo ad aliud sine incommodo non transit) aut angustiores venas nimis calidas, aut densiorem corporis constitutionem obtinent, aut nimium in conviviis loquuntur. Vociferatio quippe calorem naturalem à vino inflammatum adauget, caput plenum grave reddit, majorem vaporem multitudinem coacervat; qui ob continuum motum corrupti, per universum distribuuntur corpus, oculos inflant, tempora distendunt, cerebrum offendunt. Eadem illorum ratio, qui in conviviis calidi panis esu utuntur, vinum generosum bibunt, copia ciborum se ingurgitant, salis delectantur, os apertum tenent. Omnia enim

hæc maximam procreant sicim, quam frequentes bibitiones sequantur necesse est. Nec diversa illorum fors, qui panem in convivii ubi est nigella, lolium & esumodi, seu panem secundarium & miliaceum comederint: hic enim spiritum somniculosum, & similem ebrietati passionem, ob crasforum vaporum inducunt multitudinem. *Canonher. l. 3. de Admiran. Vinic. l.* Huc denique pertinet defæcatum & à suis facibus defusum vinum. Nam, quamvis hoc ad sui conservationem sit imbecillius, & nullo firmamento nixum in vappam ocyus concedat (fæx enim sustinendo vinum radix est) tamen liquidius quia est, & in omnes bibentis venas penetrabile, sanguinem celerius incendit, inebriat, mentemque dejicit. *Tafon Pratens. de morbis cerebri.* Ast In hanc seriem mulieres non pertinent; nec qui vel austerum post dulce vinum bibunt, vel musto defæcantur. Mulieres enim humidissimi sunt corporis, crebro depurgantur, patulas vias obtinent. *Macrobius in Saturnal.* quia tamen & debilius habent cerebrum; & augustiores capitis suturas, melius est cum *Alphonso Lupejo* dicere; furiosa raro accendi ebrietate, obtusa corripit sæpius. Vinum autem dulce poros obstruit; per quos vini austeri vapore ad primum sensorium ascendere poterant. Ebrietati denique dulcedo repugnat adeo, ut Medici eos qui ad periculum vino distenduntur, plurimum primo cogant vomere, & post contra fumum, qui in vinis mansit, melle illitum panem offerunt. *Macrobius Saturnal.* Varios gestus quod attinet, in varietate humorum partiumque fundantur. Quia fumi ex vino synciput partesque anteriores occupant, ex cervisia postica, retrosum ex hac temulenti aguntur, antrosum ex illo. Obliviosi illi ac somnolenti, clamosi isti & loquaces. *Lemn. l. 2. de Occult. c. 19.* Longinqua minus videt, quia spiritus optici crassiores redduntur. Sanguinei rident. Cholericus loquuntur & insanunt. Stupidus Phlegmaticus. Melancholicus tristis: & quia omnibus spiritus luminosi vaporibus turbantur tota diversorum colorum, circa lumen candelæ apparet omnibus. *Gordon. Lilio Medic. part. 2. cap. 21.* Lachrymas si profundunt,

ant, cum jucunditate
um in corpore profu
berantur vapore. *R*
imilitate est. Hinc e
ga impleta aqua, &
rem articulum nor
vini. Cæterum ebriet
vini. Drasticam ingrit
pior cæteris rubescit
vini. restatur, calid
vini. *Galien. l.*
Tantaque est inter
vini vinum dum e
vini coquatur, effi
vini crallos elevat
vini trahant: *Aristotel*
vini trahere, corp
vini hedera tributur
vini *Alexandro*: pu
vini anello; croco à
vini pulmoni ab
vini sumpto, ab *Aman*
vini retii: pulvi ex lac
vini a *Platone* Prax
vini item pulverem que
vini casiliam draci
vini que, campora gr
vini olar unam ex vino a
vini edunt, hitundinam
vini *Plinio* credimus; E
vini qui principio veni
vini crincho, exsuccato,
vini istum illud quod dici
vini hoc carmen prolece
vini *Lupiter huius alta so*
vini Non medicamentum iud,

dunt, cum iucunditate id faciunt. Nam sic redundantem in corpore profundunt humorem, copiosoque liberantur vapore. *Rhodig. l. 12. cap. 4.* Balbutie causa humiditas est. Hinc enim lingua extenditur, sicut sponsa impleta aqua, & ob tumorem ac crassitiam sermonem articulatum non reddit. *Iacob. Pratenf. de Natura vini.* Cæterum ebrietati multa resistere experientia docuit, Brassicam imprimis crudam, illam præsertim quæ plus cæteris rubescit, id facere *Lemn. l. 2. cap. 11. de occult.* testatur, calidam maceratam capitique circumpositam *Galen. l. 2. de Compos. Medicam, cap. 5.* Tantaque est inter illam & vinum antipathia, ut si quis vinum dum ea coquitur instillaverit, ne postmodum coquatur, efficiet. Causam si quaeris, alii ex esu eius crassos elevati vapores, qui vinosos incrassent, scribunt: *Aristoteles* humores vinosos undique in alvum trahere, corpusque refrigerare reliquit. Eadem vis hederæ tribuitur à *Wehero*; apio, nucibus, lupinis, ab *Alexandro*: pulveri pumicis in aqua sumpti à *Fumanello*; croco à *Grotarolo de vini natura cap. 5.* caprino pulmone ab *Africano*: lacti jessino stomacho sumpto, ab *Amando de Sancta Sophia. l. 1. de veris secretis*: pulvi ex lacte & farina hordei cum aceto sumptæ à *Platero Prax. Medic. Tomo 1. cap. 3.* adscribitur. Idem pulverem quandam sic describit. Recipe, *seminum caulium drachman unam, Coriandri drachmas quinque, camphora grana decem.* Fiat pulvis, cujus cochlear unum ex vino austero exhibeatur. At abstemium reddunt, hirundinum stercus pulverizatum & bibitum si *Plinio* credimus; Ruta comesta si *Merula*: humorum qui principio veris erumpit de vitibus: pani ex lolio confecto, exsiccato, & in pulverem redacto. Superstitiosum illud quod dicitur; Si quis ante primum potum, hoc carmen protulerit:

Iupiter his alta sonuit clementer ab Ida;
Non inebriatum iri.

ARTICU-

ARTICULUS VI.

DE PANE.

Præcipuum nutrimenti fundamentum, & primum vitæ conservandæ fomentum in pane probe elaborato consistit. Hinc quidam à pascendo dici volunt; quidam, quia omni apponitur cibo πᾶσι deducunt. Ex variis conficitur. *Ethiopes* ex Orindæ pinsebant semine: *Ichthyophagi* ex piscibus Sole torrefactis. *Plin. l. 7. cap. 2. Egyptii* pastores è loti semine. *Plin. l. 22. cap. 21.* Ad montis *Vogesi* tractum prope oppidum *Burcken*, è vicino monticulo subtilem & candidam effodi farinam, ex hac ab incolis panes, & omnis generis placentulas confici, author est *Claudius Diodatus l. 2. Panthei Hygiassici cap. 4.* Addit autem veram illam farinam non esse, nisi miraculo locum dare velimus, sed potius pinguem illius terræ succum, temporis progressu & Solis æstu concretum, qui tandem in farinaceum pollinem abeat. Ex pane varia conficiuntur medicamenta. Aqua vitæ sic paratur, nobilissimus vitæ thesaurus. Recipe, *Panis optimi in tenues laminas secti quantum satis, impone calenti clybano, ut sensim optime exsiccetur ruffibus cœcti ad instar: mox crasso modo tusum aheno capaci indito, & ad singulam panis tusti libras adde aquæ fontane libras quinque, florum lupuli manipulum unum, anisorum unciam unam, coquantur simul ad unius partis consumptionem, cum parum refrigerint, effundi, & per sportam seu cribrum trajice, mox affunde aliquid fermenti tepida prius aqua dissoluti, doliolo include, & mulli instar fervere ac fermentari finito: tandem clarum separa, destilla, & ut spirituum vini rectificata.* Quidam panis recens ex clybano extracti, medullam vitreis vasis impostam destillant; cujus uncia quatuor Epilepticis magno exhibentur successu. Quinta essentia quomodo extrahi possit, vide in *Deodato*.

ARTI-

Nutrimenti usus
 rius: inventi car
 e for longa illius car
 tempore quadragesima
 Hippodori Platanic
 mirre sustinuit, &
 si solitus. Imperat
 equa permanit. P
 equam vidit, Ro
 tuncandam post pro
 sola aeris insu
 magina. Denique
 vvaldensi anno 14
 que liberos, solita
 quodecim nec cibo
 mentis ejus temp
 sunt ausi: Vocati
 auxiliterius aditu
 tum, & *Lostras*
 tergere aratam.
 quidam Neapoli na
 nis Argensis apud
 nam & Bernensem
 nitia cap. 6. Color
 simul. Hæntensem
 nis amita apud Asi
 solymitana peregr
 omnia præter naco
 videat. Causa in il
 ritum, vel diminiu
 renæ metastaticæ ch
 quasi exsurgunt, vel
 cili non percipiunt
 remperies calida

ARTICULUS VII.

DE INEDIA STUPENDA.

Nutriti usque quamvis ad vitam sit necessarius: inventi tamen plurimi, qui, non obstante sat longa illius carentia, vivere. Divi *Augustini* tempore *quadraginta dierum* quidam sustinuit famem; *Olympiodori Platonici* alter, *quamdiu vixit nec esse nec dormire* sustinuit, sola in sole mora alimentum loco pacisci solitus. Imperatoris *Clotarii* puella *undecim* annis jejuna permanit. *Petrus Aponus* aliam annos *octodecim* jejunam vidit, *Rondeletius* quandam toto decennio, fecundam post prole parentem. *Hermolaus* sacrificulum sola aeris inspiratione superstitem per annos *quadraginta*. Denique *Nicolaus* quidam *Helvetius Vnderwaldensis* anno 1460, post susceptos ex conjugate quinq; liberos, solitariam vitam amplexus, per annos *quindecim* nec cibum nec potum gustavit. Alii abstinentiae ejus tempus ad annos *viginti duos* extendere sunt ausi: *Bocatius* vero ad *triginta* annos aut hujus aut alterius adstruit inediam. *Mago Carthaginensis* etiam, & *Lasyrtas Lasonensis* sine liquidorum usu suam exegere aetatem, *Athen. l. 2. cap. 2.* Idem apud *Calium* quidam Neapoli natione *Tomacellensis* fecit: *Andronis Argiensis* apud *Aristotelem*. Tacebo interim *Constantinam* & *Bernensem* puellas apud *Quercetanum l. 2. Diatetica cap. 6.* *Colonensem* apud *Albertum l. 7. de Animal.* *Hajensem* apud *Nancelium*: nec vel de *Timonis amita* apud *Athenaum l. 2.* vel de Gallo ex Hierosolymitana peregrinatione reverso, dicam. Haec vero omnia praeter naturam fieri, nemo est forsitan qui non videat. Causa in illa conjicienda quae vel tollunt appetitum, vel diminuunt eundem. Id autem fit vel quando venae mesaraicae chylum non attrahunt, & de ventriculo quasi exsugant, vel quando illa suctio in orificio ventriculi non percipitur. Illud vel venarum obstructio, vel intemperies calida, vel alimenti propter copiam non

non evacuatio, vel orificii ventriculi à pituitosis humoribus obfessio causetur. Hoc vel ab influxu spirituum animalium inhibitione, & languore illorum, vel facultatis distractione, vel ventriculi intemperie & stupore oritur. Sed quia hanc appetitus sublationem mors non sequitur, aliam adhuc causam subesse necessesse est. Hanc autem alii in nervorum in orificio ventriculi relaxationem conjiciunt, ex quibus est *Langius*: alii aërem inspiratione attractum spirituum pabulum fieri existimant, ex quibus *Quercetanus*: At cum illi causam vitæ non ostendant; de hõrum vero sententia sub iudice lis sit; isti etiam qui pituitosorum humorum congeriem accusant, in *Cachectis* eorundem copiam fateantur; magis placet *Sennerti* sententia, qui corpora talia pæne indissolubilia, nilque aut parum ex iis exhalare dicit; quod humore tenaci, bene concreto & compacto, & actioni caloris nutrimentum depascentis minime cedente, constant: caloremque missimum & placidissimum habeant, nec multum alimentum requirant. *Instit. l. 2. part. 3. sect. cap. 2.*

CAPUT III.

DE CONCOCTIONE.

ARTICULUS I.

DE HEPATE & LIENE.

Nutritio attractionem, retentionem, expulsionem, concoctionem, subordinatas habet: Concoctio vero vel est in ventriculo, vel in hepate & liene, vel in aliis etiam partibus. In prima fit ex cibo chylus, fæces & excrementa aquosa ejiciuntur: In secunda sanguis: bilis flava, serum Urina excernuntur. In tertia ros, gluten, cambiium; & tenuia quædam, quædam crassiora expelluntur. Quantum ad *Epar* nullum in *Mathia Ortelio* mercatore Antverpiensi inventum est. Integrum quamvis alias sit in homine, in brutis plures in lobos dividatur; tamen cum tribus lobis

foris puella quadam
tunc habuit perulas. F
tunc ex tremis fibrar
tunc fuit. *Camerar*
tunc inducitur. De
tunc Pacificis sine eo: E
tunc ab ipse eodem r
tunc. *Hist. cap. 73.*
tunc & equis excin
tunc superimpositos
tunc *Posterus*. Qui
tunc tum nimis ad
tunc. Hinc *Traja*
tunc hoc ditescere pl
tunc e minuitur c
tunc *liberorum excidere*
tunc quodam *vigil*
tunc. At in *Iacobo*
tunc *magisidine*, in *Sp*

Quo Elementariu
definiti non poss
tunc enim homo plan
tunc succos in se in
tunc ab interno illo
tunc *axipha* *axipha*
tunc urine reddunt
tunc hæmorrhagia san
tunc *Doring. l. 1. de Mes*
tunc etiam tam fervent
tunc bulliant, & pelve
tunc ficiant, quam ne
tunc affare potest. *Schen*
tunc *hæc* emittuntur,